

15.06.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**15 Haziran 2021
Salı**

15.06.2021

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

15 Haziran 2021 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Anadolu Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Yabancı Dil Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Artvin Çoruh Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Oksidentalizm Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 31/3/2021 Tarihli ve E: 2020/8, K: 2021/25 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 31/3/2021 Tarihli ve E: 2020/35, K: 2021/26 Sayılı Kararı

Yem fiyatlarına müdahale sinyali

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, yem piyasasındaki fiyat hareketlerine ilişkin, "Yetiştiricilerimizi yüksek yem maliyetleri altında ezdirmeyeceğiz" dedi. Pakdemirli, TMO üzerinden regülasyon çalışmaları başlattıklarını ve piyasaya güçlü bir şekilde müdahale edeceklerini belirtti.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, yazılı açıklamasında, kuraklık nedeniyle oluşan rekolte kaybı ve dış piyasalar bahane edilerek borsalarda düşük tonajlardaki işlemlerde yüksek fiyatların oluştuğunu gözlemlediklerini belirterek, "Özellikle iki önemli yem ham maddesi olan arpa ve mısırdaki yaşanan fiyat artışları ve spekülasyon amaçlı stoklama faaliyetleri tüketicilerimizin yanı sıra besicileri ve yetiştiricilerimizi de olumsuz etkileyecek aşamaya geldi" değerlendirmesinde bulundu.

Söz konusu olumsuz etkiyi bertaraf etmek, hububat ve yem piyasalarının düzenlenmesi için bugüne kadar alınan tedbirlere değinen Pakdemirli, TMO tarafından 2020/21 sezonunda besicileri ve yetiştiricileri başta olmak üzere yem piyasalarına yönelik uygun fiyatlı yaklaşık 1,8 milyon ton arpa ve mısır satışı yapıldığının altını çizdi.

Pakdemirli, ayrıca ekmeclik buğday talebi üzerindeki baskının azaltılması amacıyla ekmeclik buğdaydan elde edilen makarna kati ihracatlarını da kayda bağlayarak durdurduklarını ifade etti.

Yem regülasyonu çalışmaları başlatıldı

Yem piyasalarının regülasyonu için alınacak ilave önlemlere dikkati çeken Pakdemirli, TMO'nun son olarak mayıs ve haziranda yaklaşık 450 bin ton arpa ve mısırın besici ve yetiştiricilere satışını gerçekleştirdiğini vurguladı.

Pakdemirli, TMO üzerinden yem regülasyonu çalışmalarını başlattıklarını belirterek, "Son günlerde yem ham maddeleri piyasasında oluşan yüksek fiyatların yetiştiricilerimizin maliyetlerini olumsuz etkilemesi, et ve süt üreticilerinin yem maliyetlerinin düşürülmesine yönelik yoğun talepleri üzerine hızlı ve güçlü bir şekilde bu regülasyonu başlattık. Yetiştiricilerimizi yüksek yem maliyetleri altında ezdirmeyeceğiz. Bu kapsamda TMO'nun, mevcut stoklarını kullanarak ve takviye ederek besici ve yetiştiricilerimizin yanı sıra yem sektöründeki tüm kullanıcıların ihtiyacını uygun fiyatla karşılamak üzere güçlü bir şekilde piyasalara müdahale edeceğiz. Dış ticaret tedbirleri konusunda da ilgili bakanlıklarla ve kamu kurumlarıyla iş birliği içerisinde gerekli tüm önlemler alınacak." ifadelerini kullandı.

Tarımda üretici fiyatları yüzde 20,2 arttı

Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi, mayısta bir önceki aya göre yüzde 0,43 azalırken, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 20,2 artış gösterdi

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), mayıs ayına ilişkin Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi (Tarım ÜFE) verilerini açıkladı. Buna göre, endeks mayısta, bir önceki aya göre yüzde 0,43 düşerken geçen yılın aralık ayına göre yüzde 7,07, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 20,2 ve 12 aylık ortalamalara göre yüzde 19,6 yükseliş kaydetti.

Sektörlerde bir önceki aya göre değişime bakıldığında, tarım ve avcılık ürünleri ve ilgili hizmetlerde yüzde 1,35 azalış, balık ve diğer balıkçılık ürünlerinde yüzde 4,66, ormancılık ürünleri ve ilgili hizmetlerde yüzde 34,76 artış gerçekleşti.

Ana gruplarda bir önceki aya göre değişim, çok yıllık bitkisel ürünlerde yüzde 15,04 azalış, canlı hayvanlar ve hayvansal ürünlerde yüzde 1,36, tek yıllık bitkisel ürünlerde yüzde 4,48 artış olarak kayıtlara geçti.

Yıllık en fazla artış gösteren diğer alt gruplar ise yüzde 26,59 ile tahıllar (pirinç hariç), baklagiller ve yağlı tohumlar, yüzde 23,68 ile koyun ve keçi canlı, bunların işlenmemiş süt ve yapağıları oldu.

Yıllık en az artış gösteren alt gruplar ise yüzde 2,32 ile çeltik, yüzde 6,71 ile diğer ağaç ve çalı meyveleri ile sert kabuklu meyveler, yüzde 7,31 ile sebze ve kavun-karpuz, kök ve yumrular olarak kaydedildi.

15.06.2021

Aylık en fazla artış yüzde 2,92 ile tahıllar (pirinç hariç), baklagiller ve yağlı tohumlar alt grubunda gerçekleşti.

Bir önceki aya göre en fazla artış gösteren diğer alt gruplar ise yüzde 1,95 ile koyun ve keçi canlı, bunların işlenmemiş süt ve yapağıları oldu.

Aylık en az artış gösteren alt gruplar ise yüzde 0,42 ile lifli bitkiler ve yüzde 0,52 ile diğer çiftlik hayvanları ve hayvansal ürünler olarak sıralandı. Buna karşılık, bir önceki aya göre azalışın olduğu alt gruplar yüzde 4,68 ile çeltik ve yüzde 1,5 ile canlı kümes hayvanları ve yumurtalar oldu.

Mayısta, endekste kapsanan 82 maddeden, 25 maddenin ortalama fiyatında azalış olurken 16 maddenin ortalama fiyatında değişim olmadı. 41 maddenin ortalama fiyatında ise artış gerçekleşti.

Yumurta ihracatı 'damızlık' talebiyle artıyor

Türkiye'nin 5 aylık yumurta ihracatı, Rusya, İran ve Kazakistan gibi ülkelerde etlik piliç yetiştiriciliği için damızlık yumurta talebinin artmasıyla geçen yıla göre yüzde 63 arttı.

Türkiye'nin yumurta ihracatı yılın 5 aylık döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 63 artarak 151 milyon 410 bin dolara yükseldi.

Ege Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller İhracatçıları Birliği Başkanı Bedri Girit, salgınla beraber hem iç hem dış pazarda yumurta talebinin arttığını söyledi. Ancak bu artışın sofralık yumurtadan kaynaklanmadığını belirten Girit, "Bu yükselişin sebebi damızlık yumurta. Özellikle son günlerde Rusya, İran, Kazakistan gibi ülkelere çok yoğun bir şekilde göndermeye başladık." dedi.

Satılan damızlık yumurtaların etlik piliç yetiştiriciliği için kullanıldığına işaret eden Girit, Türkiye'nin yumurta üretiminde dünyada ilk 10 ülke arasında yer aldığına dikkati çekti.

Rusya ilk sıraya yükseldi

Yumurta ihraç edilen ülkeler arasında Rusya ilk sıraya yükseldi.

Ocak-Mayıs 2020'de 1 milyon 734 bin dolar olan Rusya'ya yumurta ihracatı bu yılın aynı döneminde 26 milyon 565 bin dolar olarak gerçekleşti. Söz konusu dönemde Birleşik Arap Emirliklerine olan yumurta ihracatı ise 10 milyon 552 bin dolardan 23 milyon 342 bin dolara çıktı.

Uzun yıllardır yumurta ihracatında ilk sırada yer alan Irak ise 20 milyon 328 bin dolarla 3'üncü sırada yer aldı.

Yapılandırmaya 221 sayfalık tebliğ: Peşin ödemeye 2 indirim birden

Hazine ve Maliye Bakanlığı, yapılandırma, stok ve matrah affı, sicil affı gibi unsurları içeren 7326 sayılı kanuna ilişkin 221 sayfalık genel tebliğ yayınladı. Tebliğ ile yapılandırmada başvuru aşamaları ve uygulama esasları gibi detaylar belirlendi.

ANKARA - Hazine ve Maliye Bakanlığı Cuma günü Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren, yapılandırma, stok ve matrah affı, sicil affı gibi unsurları içeren 7326 sayılı kanuna ilişkin genel tebliğ yayınladı. Bu yasa ile daha önceki yasalardan farklı olarak, mükelleflerin kamu ile olan işlerinde sunmak üzere ‘borçsuzluk’ yazısı alabilmeleri için borcun yüzde 10’unu ödeme şartı aranacak. Öte yandan trafik cezası borcunu yapılandıran mükelleflere, peşin ödemeyi tercih etmeleri halinde iki kez indirim uygulanıyor ve ödenecek para kesilen para cezası tutarının da altına iniyor.

Tebliğde yapılandırmaya dair alacakların türlerine göre yapılandırma esasları, bunlara ilişkin faiz hesaplama yöntemi, önceki kanuna göre yapılandırılmış olup ödemesi devam eden alacakların yapılandırılması, bunlara yapılacak peşin ödemelere uygulanacak indirim, matrah ve vergi atırımında bulunma esasları, bunların yapılma şekilleri örneklerle açıklanıyor.

Toplam 221 sayfadan oluşan tebliğin 46 sayfası, başvuru formu ve bununla ilgili belgelerden oluşuyor.

Borçsuzluk yazısı için yüzde 10’luk ödeme şartı

Daha öncekilerden farklı olarak, bu yapılandırmada mükelleflere borçsuzluk belgesi düzenlenebilmesi için hesaplanmış yapılandırma tutarının en az yüzde 10'unun ödenmiş olma şartı aranacak. Önceki yapılandırmada, mükellefe borçsuzluk yazısı düzenlenmesi için borcun yapılandırılmış olması yeterli oluyordu.

Örneğin; KDV, karayolları geçiş ücreti, idari para cezası ve ecrimisil borçları bulunan bir mükellefin 86 bin 200 liralık borcu 12 taksitle ödenmek üzere yapılandırılıyor. Bu borca 1.18 katsayısı ile 101 bin 716 liraya çıkıyor. Bu mükellefin bir taksit tutarı ise 8 bin 476 lira.

Bu mükellef ilk taksit olan 8 bin 476 lirayı ödediğinde, borçsuzluk yazısı için gerekli olan 10 bin 716 liranın altında kaldığı için bu yazıyı alamayacak. Mükellefin borcu kayıtlarda 101 bin 716 lira yerine ödenen 8 bin 476 lira düşülerek 93 bin 239 lira olarak görünecek. Mükellef ikinci taksiti de ödediğinde gerekli yüzde 10'luk tutarı aştığı için borçsuzluk yazısını alabilecek.

117 bin liralık borç 48 bin liraya düşüyor

Tebliğde, kamuya olan borçların yapılandırma olmadan bugünkü değeri ile yapılandırma sonunda düşeceği değerler borç türüne göre ayrıntılı şekilde örneklendiriliyor.

2015 yılından kalan vergi borcuna yüzde 111.64 yerine yüzde 24.20'lik Yİ-ÜFE oranı uygulanacak.

2019 yılından kalan vergi borcu için yüzde 51.12 yerine yüzde 9.89 Yİ-ÜFE uygulanacak.

27 Şubat 2019'dan kalan 12 bin 500 liralık KDV borcu için 6 bin 224 liralık gecikme zammı yerine 1202 lira Yİ-ÜFE uygulanacak.

2018'de 44 bin liralık gelir vergisi beyannamesini ödemeyen bir mükellefin, vergi ziyayı cezası, gecikme faizleri, özel usulsüzlük cezası dahil 117 bin 43 lira olarak hesaplanıyor. Bu mükellef yapılandırmadan yararlanmak isterse 117 bin 43 lira yerine 48 bin 482 lira ödeyecek.

Mahkemeye intikal eden KDV borcu ne olacak?

Vergi incelemesinde 180 bin lira borç çıkarılan bir mükellefe, 180 bin lira da vergi ziyayı cezası kesiliyor. Mahkemeye başvuran mükellef in borcu, vergi mahkemesi tarafından ana para 60 bin liraya düşürülüyor. Mükellefin davadan vaz geçerek yapılandırmaya başvurması halinde, Bu durumda mükellefin borcu ceza ve gecikmeler dahil 211 bin 320 lira yerine 139 bin 392 lira olarak hesaplanacak. Böylece Maliye 79 bin 320 liralık alacaktan vaz geçmiş olacak.

Peşin ödeyene iki kez indirim uygulanıyor

Kanun kapsamında yapılandırılmış borçların peşin ödemeyi tercih edenlere, faiz tutarı üzerinden ikinci bir indirim daha uygulanıyor.

258 bin liralık borcuna, indirimli olarak Yİ-ÜFE'ye göre 32 bin 500 lira faiz eklenen mükellefin borcu 291 bin liraya çıkıyor. Bu mükellef borcunu peşin ödemek isterse, Yİ-ÜFE ile hesaplanmış faiz tutarı üzerinden yüzde 90 daha indirim yapılıyor ve faiz borcu 32 bin 500 lira yerine 3 bin 250 liraya düşüyor.

Ocak'ta kesilen trafik cezasına yüzde 25 yerine yüzde 1.75 faiz

Bu yıl Ocak ayında 652 lira olarak kesilen bir trafik cezası normalde yüzde 25 faiz uygulanarak 815 liraya çıkıyor. Bu borç için yapılandırmaya başvurulması halinde 163 lira yerine 11.41 lira faiz ödenecek.

Trafik cezasını peşin ödeyenin ana parası da indiriliyor

2019 yılı Ekim ayında 455 lira olan bir trafik cezasına , normal şartlarda 455 lira da faiz ekleniyor. Ancak bu sürücü yapılandırmada borcunu peşin ödemek isterse, anapara ve Yİ ÜFE ile indirgenmiş tutarlardan yüzde 25 indirim uygulanıyor. Böylece anaparası 455 lira olan borç, 344.44 liraya geriliyor.

İncelemesi süren mükellef nasıl yararlanacak?

Kanuna göre yürürlük tarihinden önce başlamış olan ve henüz tamamlanmamış olan vergi incelemeleri, tamamlanıp tebliğ edildikten sonra 30 gün içinde başvurulması halinde mükellef yapılandırmadan yararlanabilecek.

Örneğin Kasım 2019 dönemine ilişkin yapılan inceleme 8 Temmuz 2021'de tamamlanıp mükellefe 12 bin 500 liralık KDV tarh edilirken, 12 bin 500 lira da vergi ziyai cezası kesiliyor. Bu mükellef 30 gün içinde başvurursa, indirimli tutar üzerinden sadece 7 bin 121 lira ödeyecek, kamu 23 bin 200 liralık alacaktan vaz geçmiş olacak.

Matrah artışı kademeli olacak

Geçmiş yıllara ilişkin matrah affı başvurusunda bulunan mükellefler, 2016 yılı için yüzde 35, 2017 için yüzde 30, 2018 için yüzde 25, 2019 için yüzde 20 ve 2020 için yüzde 15 oranında matrah artırımları halinde incelemeye tabi olmayacaklar. Mükellefler artırdıkları matrah için yüzde 20 oranında vergi ödeyecekler ve bunlara 6 eşit taksit uygulanacak.

Erdoğan: Biden'la işbirliğimizi artıracamız

ABD Başkanı Biden'la görüşmesinin ardından açıklama yapan Cumhurbaşkanı Erdoğan, yararlı ve samimi bir görüşme gerçekleştirdiklerini dile getirerek, "Türkiye-ABD ilişkilerinde çözülemeyecek hiçbir mesele yok" dedi. Erdoğan, S-400 konusunda "Bizim düşüncemiz neyse, aynısını Başkan'a ifade ettim" ifadesini kullandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ile ABD Başkanı Biden'ın NATO Zirvesi'nin gerçekleştiği baş başa görüşme 45 dakika sürdü. İki liderin görüşmesinin ardından heyetler arası görüşme gerçekleştirildi.

Görüşmenin ardından basın toplantısı düzenleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, Biden'la kapsamlı bir görüşme yaptıklarını söyledi. Afganistan konusunda mutabakatın söz konusu olduğunu kaydeden Erdoğan, S400 konusunda ise "Bizim daha önce düşüncemiz neyse aynısını ifade ettim" dedi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, 24 Nisan konusunun ise hiç gündeme gelmediğini aktardı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın konuşmasından önemli satır başları şöyle:

"Köklü değişimlerin bir dönemden geçiyoruz. Bölgesel aktörlerin karar alma sürecindeki etkisi ve ağırlığı günden güne artıyor.

Son 1,5 yıldır insanlığın gündemini belirleyen koronavirüs salgını bu süreci hızlandırdı. Bu salgın, küresel sistemdeki yapısal sorunları bir kez daha gözler önüne

15.06.2021

serdi. Salgının yansımalarını ekonomiden ticarete, toplumsal güvenliğe kadar salgının artçı sarsıntılarına şahit oluyoruz.

NATO'NUN SORUMLULUKLARI ARTMIŞTIR

Küresel istikrarın muhafazasında NATO'nun hem belirleyiciliği hem de üstlenmesi gereken sorumluluklar artmıştır. Dönem, sorumluluktan kaçma değil, elini taşın altına koyma dönemidir.

Akdeniz'den Karadeniz'e, Avrupa'dan Asya'ya, NATO'nun sağladığı güvenlik şemsiyesine ihtiyaç duyulan her yerde ittifak aktif rol üstlenmelidir.

NATO'yu askeri bakımdan daha muhkem hale getirirken siyasi boyutunu da tahkim edecek adımların atılması yönünde kararlar aldık.

8 BİN 200 KİLOMETREKAREDEN FAZLA ALANI TERÖRDEN ARINDIRDIK

Sınır ötesi operasyonlarımız sayesinde, 8 bin 200 kilometrekareden fazla alanı terörden arındırdık.

Gerek zirve hitabımızda gerek ikili görüşmelerimizde, PYD/PKK'ya verilen desteğin artık sonlandırılması gerektiğini açıkça dile getirdik.

Temennimiz, tüm müttefiklerimizin sıg siyasi hesapları artık bir yana bırakıp, Türkiye ile tam bir dayanışma sergilemesidir.

'DOĞRUDAN DİYALOG KANALLARINI ETKİN KULLANMA KONUSUNDA MUTABIK KALDIK'

15.06.2021

Terör meselesinde örgütler arasında ayırım yapan, iyi terörist-kötü terörist sınıflamasına giden çarpık anlayış, mevcudiyetini ne yazık ki koruyor.

İki müttefike ve stratejik ortağa yakışır şekilde, doğrudan diyalog kanallarını, etkin ve düzenli şekilde kullanma konusunda mutabık kaldık.

Afganistan'dan çıkmamız istenmiyorsa, diplomatik, lojistik, mali konularda ABD'nin bize vereceği destek büyük önem arz ediyor.

S-400'LERDE DÜŞÜNCEMİZ DEĞİŞMEDİ

Ortak çıkarılara sahip olduğumuz alanlardaki iş birliği imkanlarını yapıcı bir yaklaşımla ele aldık.

S-400'de bizim düşüncemiz daha önce neyse, aynı düşünceyi Sayın Başkan'a ifade ettim, F-35 konusunu da aynı şekilde ifade ettim.

23 nisan olayı gündeme gelmedi... (hamdolsun)

BIDEN'İ TÜRKİYE'YE DAVET ETTİM

Biden ile verimli bir görüşme yaptık, kendisini Türkiye'ye davat ettim. Programı çerçevesinde değerlendireceğini söyledi.

KABİL HAVALİMANININ GÜVENLİĞİ KONUSU

(Kabil Havalimanı'nın güvenliğinin sağlanması) Pakistan'ı yanımıza alma düşüncemizi, Macaristan'ı yanımıza alma düşüncemizi kendilerine söyledik.

(Macron ile ilgili bir soru üzerine) 'İslam'a karşı olmam söz konusu değildir, bunu bir dost olarak size söylüyorum.' dedi.

Miçotakis ile güzel bir görüşme geçti. 'Gerek Ege gerek diğer bölgelerde olsun, üçüncü ülke veya kişileri bu işe karıştırmayalım' dedim."

Tüm memur ve işçilere aşı

SGK'ye kayıtlı tüm çalışanlar da COVID-19 aşı randevusu alabilecek.

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) kayıtlı tüm çalışanlar için 15 Haziran'dan itibaren COVID-19 aşı randevusu açılacağını bildirdi.

Bakan Koca, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımında, "İşçi ve memurların tamamı için yarın yeni bir gün başlıyor. SGK kayıtlı tüm çalışanlar... Yarın ilk işimiz aşı randevusu almak olsun" ifadelerini kullandı.

İnşaat şirketleri Ziraat'ı batırdı

Ziraat, bin 271 şirkete verilen toplam 12 milyar TL'lik kredi alacağını, tahsil etme olanağı kalmadığı için tasfiye olunacak alacaklar hesabına aktardı. Batık krediler şirketlerin borçlarını geri ödeme probleminden kaynaklıyor.

Nurcan Gökdemir

İktidarın belli çevrelere kredi adı altında kamu kaynaklarını aktardığı suçlamalarının yöneltildiği Ziraat Bankası'nın 2020 yılı başı itibarıyla geri alma umudunun kalmadığı bin 271 şirkete verilen batık kredilerinin toplamı 12 milyar TL'yi aştı.

Sayıştay'ın TBMM'ye sunulan Ziraat Bankası'nı denetim raporunda batık kredilerle ilgili tespitlere de yer verildi. Tahsil etme imkanı kalmadığı için tasfiye olunacak alacaklar (TOA) hesabına alınan kredilerle ilgili, "Donuk alacak olarak sınıflandırılan alacaklar TOA hesabına aktarılmakta, sonrasında da gerekli idari/kanuni takibat işlemleri başlatılmaktadır" dendi. Rapora göre, bankanın Türkiye Varlık Fonu'na devredildiği 2017 yılı ve öncesindeki dönemlerden bu yana TOA hesabında izlediği ve haklarında yasal takip işlemleri başlatılan kredi işlemlerinden, bakiye riski 1-5 milyon TL arasında olan 336 firmadan 1 milyar 83TL, bakiye riski 5-10 milyon TL arasında olan 100 firmadan 458 milyon TL, bakiye riski 10 milyon TL'nin üzerinde olan 34 firma ve gruptan ise temerrüt faizi dahil 4 milyar 99 milyon TL alacağı bulunuyor.

2018 YILI SONRASI BATIK KREDİLER

15.06.2021

2018 yılı ve sonrasındaki dönemlerde TOA hesabına alınan ve 31 Aralık 2019 tarihine kadar tasfiyesi yapılamayan batık krediler ise şöyle:

“Kayıtlı bakiye riski 1-5 milyon TL arasında olan 593 firmadan 1 milyar 20 milyon TL, riski 5-10 milyon TL arasında olan 164 firmadan 435 milyon TL, riski 10 milyon TL'nin üzerinde olan 44 firma ve gruptan ise 5 milyar 98 milyon TL.”

TOA hesabında yaşanan artışın sebebinin özellikle yap-sat tarzı konut, işyeri, rezidans, AVM üretimi yapan inşaat şirketlerine kullandırılan büyük montanlı kredilerin geri ödeme problemlerinden kaynaklı olduğu bildirildi.

Denetim raporunda, kredi takip oranlarının artması ile takibe alınan kredi alacaklarının tasfiyesinin uzun zaman almasının bilanço yapısının yanında kârlılığı da olumsuz yönde etkileyeceği uyarısında bulunuldu.

HIZLI VE ETKİN İZLEME ÖNERİLDİ

Denetçiler özellikle 2018 yılı sonrasında oluşan alacaklarla ilgili şu önerilerde bulundu:

“Konkordato sürecinde olan firmaların, konkordato süreçlerinin titizlikle takip edilmesi,

Yeniden yapılandırma ya da vade uzatımı sonucunda da kredi geri ödeme ihtimali düşük olan firmalar hakkında yasal takip işlemlerinin hızla başlatılması,

Yasal takip işlemi başlatılan firmalar hakkında takiplerin sonuç alıcı ve etkin şekilde yürütülmesi.”

En büyük bataklık ORA isimli alışveriş merkezi

Bankanın 2017 yılı öncesinden kalan en yüksek tutarlı batık kredisini 2012'de TOA hesaplarına aktarılan toplam 1 milyar 813 milyon liraya ulaşan “54428736” numaralı müşteriye ait kredi oluşturuyor. ORA isimli alışveriş merkezinin inşası için şirkete kredi verilmesinde siyasilerin etkili olduğu iddiaları da kamuoyuna yansıdı. Arsa geliştirme alanında faaliyet gösteren İstanbul Kurumsal Şubesi müşterilerinden 54428736 numaralı şirkete, ilk olarak 2010 yılında 270 milyon avro tutarında projeli yatırım kredisi limiti tahsis edildi. Buna karşılık 675 milyon avro tutarında ipotek alındı. Ödemelerin aksaması üzerine 2012 tarihinde 622 milyon TL olarak tasfiye olunacak alacaklar hesabına aktarılan alacak, yıllar itibarıyla 2 milyar TL'ye yaklaştı. Sayıştay, bu büyüklükteki bir alacağın banka portföyünde önemli bir yer tuttuğu, risk/teminat dengesinin banka aleyhine olduğu uyarısında bulunarak, “Takip işlemlerini bir an önce sonuçlandırılma konusunda gerekli gayretin gösterilmesi önerilir” dedi.

Henüz yasal takip bile başlatılmadı

2018 sonrası TOA hesabına aktarılan en yüksek tutarın “64196701” numaralı müşteriye ait toplam 822 milyon 120 bin TL’lik krediden oluştuğu belirlendi. Rapora göre, İstanbul merkezli olarak, yap-sat tarzı konut ve iş yeri inşaatı konusunda faaliyet göstermek üzere 2010 yılında kurulan şirketin 2019 sonu itibarıyla süren iki projesi bulunuyor. Şirkete ilk olarak 2013 tarihinde 60 milyon ABD Doları tutarında nakdi kredi limiti tahsis edildi, karşılığında da 94,5 milyon TL’lik arsa ve binalara ipotek konuldu. Aralarda yapılan güncellemelerle şirketin kredi limiti sürekli arttırıldı, son olarak 2018’de nakdi kredi limiti 99 milyon avroya, gayri nakdi kredi limiti de 11 milyon avroya yükseltildi, grubun genel limiti de 113 milyon avro olarak güncellendi. Projenin durma noktasına gelmesi, projeden nakit akışı sağlanamaması, vadesi uzatılan ve ödemesi 6 ayda bir olan kredilere ilişkin uzun süredir ödeme yapılmaması üzerine 92 milyon TL birikmiş faizi, 654 milyon TL anapara riski bulunan firmadan olan alacaklar 31.12.2019 tarihinde TOA hesabına aktarıldı, ancak Nisan 2020 tarihine kadar yasal takibe başlanmadı.

Bu şirketten olan alacaklar TOA hesabına aktarıldı ancak bağlı olduğu ana şirket konumundaki şirketten alacaklar donuk alacak olarak sınıflandırılmadı.

Marka değerinde düşüş rekoru kırılıyor

Uluslararası marka değerlendirme ve strateji danışmanlığı kuruluşlarından olan Brand Finance’in yayımladığı “Brand Finance Turkey 100 – 2021” raporunda marka değeri en çok düşen şirket Ziraat Bankası oldu. Demirören Grubu’na Doğan Medya’yı satın alırken verdiği 750 milyon dolarlık kredinin geri ödenmediğine ilişkin iddialar ile gündemde yer alan Ziraat Bankası’nın marka değeri yüzde 41 düştü. 2020’de marka değeri 1 milyar 616 milyon dolar olan Ziraat’ın marka değeri 952 milyona düştü. Bankanın yüzde 100 hissesi Türkiye Varlık Fonu (TVF) portföyünde yer alıyor.

Saman, Türkiye'nin bitcoini oldu

Ali Ekber YILDIRIM

15 Haziran 2021 Salı

Buğday ve arpada hasadın henüz çok az bölümü yapıldı. Türkiye'nin saman ihtiyacının büyük bölümünü karşılayan Mardin ve Şanlıurfa bölgesinde kuraklığın etkili olması nedeniyle saman karaborsaya düştü. Geçen sene 500 lira olan samanın tonu bu günlerde 1000 lira seviyesine ulaştı.

Kuraklık nedeniyle "üretim az olacak, saman bulamam" endişesi ile daha hasat yapılmadan saman için üreticiye para ödenerek satın alınıyor. Üretici buğdayını hasat ederken danesini kendisi alırken sapını biçer parası karşılığında hasadı yapan biçerciye verirdi. Bu sene biçerciler, saman almak isteyenler, çiftçinin buğdayını hasat ederken samanı alabilmek için üstüne dekar başına 300- 400 lira para ödüyor. Ayrıca fiyatı artacak diye parayı samana yatıranlar da var.

Konya, Aksaray, Karapınar yöresinde yonca başta olmak üzere kaba yem üretimi, ticareti ve ihracatı yapan Mesut Örkçü, samanda fiyatın pik noktasına ulaştığını söylüyor. Telefonla görüştüğümüz Mesut Örkçü, kaba yemde yaşanan gelişmeleri şöyle özetledi:

"Fiyatı artacak diye herkes saman alıyor. Daha hasat edilmeden saman kapışılıyor. Türkiye'nin bitcoini saman oldu diyebiliriz. Bugün lokantacı, lastikçi, berber, parası olan saman alıyor. Neden böyle oldu? Türkiye'nin saman ihtiyacını büyük ölçüde karşılayan Ankara Gölbaşı'ndan Mardin'e kadar olan bölgedir. Mardin ve Şanlıurfa Ovası'nda kuraklık nedeniyle ürün olmadı. Buradan sap çıkmayınca piyasada saman bulamam endişesi doğdu. Hayvancılık yapanlar saman ihtiyacını önceden temin etmek için adeta yarışa girdi. Bir yandan da tedarikçiler samanı stoklamaya başladı. Saman para kazandıracak diye ilgisiz insanlar da buraya para yatırınca geçen sene tonu 500 lira civarında olan saman 1000 liraya çıktı. Ben de tedarikçi olduğum için yakından takip ediyorum. Bazıları tonunu 450-500 liradan aldı ve 600 liraya mal ederek stoka koydu. Bir kaç ay sonra 1200 lira olmasını bekliyorlar. Bu tamamen fırsatçılık. Tarım Bakanlığının sahaya inerek bu fırsatçılığı önlemesi gerekir. Yoksa bundan hayvancılık yapan yetiştirici de, et, süt, yumurta alan tüketici de zarar görür."

"Saman bulamam" endişesi fiyatı artırıyor

Samanın ton başına 1000 lira ile pik noktaya ulaştığını anlatan Mesut Örkcü, son yıllarda danelik mısırın sapının saman gibi kullanılmaya başlandığını belirterek sözlerini şöyle sürdürdü: " Eylül-Ekim aylarında danelik mısır hasadı ile birlikte mısır sapı da devreye girecek. Bunu kullanan işletmeler var. O zaman fiyatlar gevşer. Ayrıca İç Anadolu'da kuraklıktan etkilenen yerler olsa da sulanan yerlerde ürün iyi. Bu bölge ve Trakya devreye girince fiyatlarda bir gevşeme olmasını bekliyoruz. Şu anda fiyatların bu kadar yükselmesinin nedeni, piyasada büyük bir telaş olması. Saman bulamazsam endişesi hakim."

Yonca, kuru ot, silajdaki fiyat artışı can yakıyor

Sadece samanın fiyatı değil, hayvancılıkta en çok kullanılan kaba yemlerden yoncanın da fiyatı son bir yılda yüzde 100'den fazla arttı. Geçen sene 600-700 lira olan yoncanın tonu 1500 liranın üstüne çıktı. Şimdi yeni ürün tarlada 1100-1200 liradan satılıyor. Kuru otun ton fiyatı 350-400 liradan, 500-600 liraya yükseldi. Geçen sene yetiştiricilerin tonunu 280-290 liradan aldıkları mısır silajı 600 lirayı buldu.

Dövizdeki artış, nakliye fiyatlarının artması nedeniyle ithal yem hammaddelerine neredeyse her gün zam gelirken, yetiştiriciler yerli ürüne, kaba yeme yöneldi. Ancak, kuraklık nedeniyle içerde de hem buğday, arpa, mısır hem de kaba yem fiyatları artıyor. Besicilik, süt hayvancılığı, beyaz et ve yumurta üreticileri için gerçekten çok zor bir yıl yaşanıyor. Maliyetler sürekli artarken, et, süt, yumurta fiyatları aynı oranda artmıyor.

İhracat 1 Temmuz'a kadar yasak!

Yonca, saman, kuru ot gibi kaba yemlerin ihracatı 1 Temmuz 2021 tarihine kadar yasak. Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü 5 Ocak 2021 tarihinde "Çok İvedi" olarak 81 il valiliğine gönderdiği yazı ile yem ve yem hammaddelerinin Dahilde İşleme Rejimi (DİR) hariç, 1 Temmuz 2021 tarihine kadar "İhracat Ön İzin Belgesi" düzenlenmemesini bildirmişti. Bu kapsamda ihracat yasak.

Döviz ve nakliye nedeniyle ithalat yapılmazsı zor

İç piyasada saman, kuru ot, yonca ve diğer kaba yemlerin fiyatının artması üzerine akla ithalatı getiriyor. İlk kez samanın ithal edildiği 2012'den bu yana tartışmalar sürüyor. Ancak, hem dövizdeki yüksek kur, nakliye masraflarının çok yükselmesi nedeniyle saman ithalatının yapılması çok zor. Saman ithalatında ilk olarak akla gelen Bulgaristan'dan Türkiye'ye ithalatın maliyeti bile yüksek. Bu nedenle ithalat yapılması güç görünüyor.

Gübreye, mazota, tohuma, ilaca müdahale edilmeli

Geçen hafta (9 Haziran'da) Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) ucuz arpa ve mısır sağlayarak piyasaya müdahale edeceğini yazdık. Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli 5 gün sonra artan yem fiyatlarına müdahale edileceğini duyurdu.

Kuraklık, dövizdeki artış, nakliye fiyatlarının yüksek olması nedeniyle yemde fiyatlar durdurulamıyor. Fabrika yeminde de kaba yemde de fiyatlar geçen yılın neredeyse iki katı.

Yem ve diğer girdi fiyatları artarken yetiştiricilerin ürettiği hayvansal ürünlerin fiyatı aynı oranda artmıyor. Bu nedenle et, süt, yumurta üreticileri büyük bir darboğazda. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın TMO üzerinden yapacağı müdahalenin de çok etkili olmayacağı görülüyor. Arpa fiyatı ton başına 2 bin 800 lirayı bulmuşken yetiştiricilere ve yem sanayicilerine 1950 liradan arpa satmak, mısır satmak kulağa hoş geliyor. Ancak, bu ürünlerin yem içindeki payı fiyatlarda büyük bir düşüş olmayacağını gösteriyor.

Dikkat ederseniz, Türkiye'de hep sonuca müdahale ediliyor. Asıl üretim aşamasında müdahale etmek gerekiyor. Gübreye, mazota, tohuma, ilaca destek sağlanarak müdahale edilmeli. Ürün ortaya çıktıktan sonra fiyatlar yüzde 100 arttıktan sonra müdahaleler sonuç vermiyor.

Özetle, hayvancılık sektörü için çok zor bir yıl olacak. Girdi fiyatları artarken ürün fiyatları aynı oranda artmıyor. Çiğ süt fiyatı sabit tutuluyor. 2007-2008 döneminde olduğu gibi yetiştirici süt ineklerini kesmek zorunda bırakılıyor. Bütün bu sıkıntıların faturasını sadece üretici değil, tüketici olarak hepimiz ödüyoruz. Bilmem farkında mısınız?

Piyasaya ucuz arpa ve mısırla müdahale edilecek

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, yem piyasalarındaki olağanüstü artışlara müdahale edeceklerini açıkladı. Pakdemirli müdahale ile ilgili yaptığı açıklamada şu bilgileri verdi: "TMO alım fiyatlarını 17 Mayıs tarihinde açıklamıştık ve üreticilerimiz tarafından memnuniyetle karşılanmıştı ancak kuraklık nedeniyle oluşan rekolte kaybı ve dış piyasalar bahane edilerek borsalarda düşük tonajlardaki işlemlerde yüksek fiyatların oluştuğunu gözlemledik.

Özellikle iki önemli yem hammaddesi olan arpa ve mısırdaki yaşanan fiyat artışları ve spekülasyon amaçlı stoklama faaliyetleri tüketicilerimizin yanı sıra besici ve yetiştiricilerimizi de olumsuz etkileyecek aşamaya geldi. Toprak Mahsulleri Ofisi'nce 2020/21 sezonunda besici ve yetiştiricilerimiz başta olmak üzere yem piyasalarına yönelik uygun fiyatlı yaklaşık 1,8 milyon ton arpa ve mısır satışı yaptık. 2021/22 sezonunda ise alım fiyatlarının ilan edilmesinden sonra, sektörün önünü görebilmesi amacıyla buğday ve arpa satış fiyatlarını belirledik. Ekmeklik buğdayın tonunu 2.450 TL, makarnalık buğdayın tonunu 2.650 TL ve arpanın tonunu 1.950 TL olarak açıkladık. Ayrıca ekmeklik buğday talebi üzerindeki baskının azaltılması amacıyla, ekmeklik buğdaydan elde edilen makarna kati ihracatlarını da kayda bağlayarak durdurduk.

TMO son olarak mayıs ve haziran aylarında yaklaşık 450 bin ton arpa ve mısırı besici ve yetiştiricilerimize satışını gerçekleştirdi. Son günlerde yem hammaddeleri piyasasında oluşan yüksek fiyatların yetiştiricilerimizin maliyetlerini olumsuz etkilemesi et ve süt üreticilerimizin yem maliyetlerinin düşürülmesine yönelik yoğun talepleri üzerine hızlı ve güçlü bir şekilde TMO üzerinden yem regülasyonu çalışmalarını başlatıyoruz.

Bu kapsamda TMO'nun; mevcut stoklarını kullanarak ve takviye ederek besici ve yetiştiricilerimizin yanı sıra yem sektöründeki tüm kullanıcıların ihtiyacını uygun fiyatla karşılamak üzere güçlü bir şekilde piyasalara müdahale edeceğiz."

TMO'da ucuz yem maliyet toplantısı bugün

Yem fiyatlarındaki yüksek artışın durdurulması için TMO Genel Müdürü Ahmet Güldal, geçen hafta yem sanayicileri ile bir araya geldi. Yaklaşık 3 saat süren toplantıda mısır ve arpa fiyatı ile yem fiyatlarına müdahale konuşuldu. Bugün ise, yem sanayicileri ile yapılacak ikinci toplantıda TMO'nun tonu 1950 liradan arpa ve mısır temin etmesi durumunda yemin ne kadar ucuzlayabileceği maliyet hesaplarıyla ortaya konulacak. Buna göre adımlar atılacak.

Kaba yem fiyatları (TL/ton)

Ürün	2020	2021
	Haziran	Haziran
Saman	500-600	980-1000
Yonca*	600-700	1400-1500
Kuru ot	300-400	500-600
Silaj	280-290	550-600

* Yoncada tarladaki yeni ürün 1200 lira

Dövizin pahalı ve kıt olmasının yararı da var!

Alaattin AKTAŞ

15 Haziran 2021 Salı

✓ ***Olmayan para harcanmaz, yeterli döviz gelmeyince de fazla cari açık verilmez! Cari açığı düşüşü biraz da böyle okumakta yarar var.***

Bizde bir dönem çok daha sık duyduğumuz şehir efsanesine dönüşmüş bir ekonomik yaklaşım vardı.

“Ya cari açığı finanse edemezsek” diye kaygı duyardık.

Sanki finanse etmeden cari açık verilebilirmiş gibi!

Pahalıdan ucuza doğru gidelim...

Finanse etmeden ev, otomobil, herhangi bir beyaz eşya, pantolon, gömlek, çorap ya da mendil alabilir misiniz?

Şöyle pahalı bir restoranda ziyafet çekebilir misiniz, geçtik ziyafeti, ayak üstü dürüm döner yiyebilir misiniz ya da bir simit alıp kuru kuru yemek istesiniz, onu yapabilir misiniz?

Paranız yoksa, birinden borç alarak kaynak yaratamıyorsanız, kredi kartı limitiniz uygun değilse bunların hiçbirini yapamazsınız.

Şimdi bunlar parasız olmayacak ama milyarlarca dolarlık cari açığı "döviz olmadan" verebilecek, sonra da “Ya bu açığı finanse edemezsek” diye kaygılanacaksınız.

Geçiniz; finanse edilmeden cari açık verilmez!

Önce açık verilip sonra bunun finanse edilmesi gibi bir durum söz konusu olamaz!

Önce kaynak yaratılır, sonra bu kaynak kullanılarak harcama yapılır.

Ödemeler dengesi dediğimiz kavram yalnızca cari işlemler dengesinden mi oluşuyor; finans hesabı kalemi niye var o zaman!

Az döviz az açık!

Döviz gelirimiz istisnai dönemler dışında döviz giderimizin hep altında kalıyor. Bir şekilde kaynak yaratmak suretiyle de cari açık veriyoruz.

Dışarıdan çok doğrudan yatırım, çok portföy yatırımı geldiğinde ya da çok dış borç bulduğumuzda cari açık vermede daha rahat oluyoruz.

Biliyoruz ki yan masada bir tanıdığımız var ve bize borç veriyor, biz de başka bir masaya meyve tabağı ikram edebiliyoruz!

Yan masadaki tanıdık kalkıp gidince bizim ikram da kalıveriyor.

Bu yıl dışarıdan bırakın döviz gelmesini gidiş var. Bazı aylar giriş yaşanıyor ama o da dışımızın kovuğuna yetmiyor. Böyle olunca da, yani harcanacak para olmayınca da azla yetiniyor, az açık veriyoruz.

Nisan ayındaki cari açığın 5.3 milyardan 1.7 milyara, dört aydaki açığın da 14.2 milyardan 9.6 milyara inmesini biraz da böyle okumak gerek.

Olmayan döviz harcanamıyor, cari açık da düşüyor (Milyon \$)

	Nisan		Ocak-Nisan	
	2021	2020	2021	2020
A-Cari işlemler hesabı	-1.712	-5.296	-9.576	-14.154
a-Dış ticaret dengesi	-1.513	-3.845	-8.491	-13.461
b- Diğer	-199	-1.451	-1.085	-693
B-Sermaye hesabı	-1	-3	-22	-16
C-Finans hesabı (net) (a+b)	-1.515	-5.593	-2.417	-15.969
a-Finans hesabı (brüt)(*)	-332	3.012	440	9.159
Doğrudan yatırımlar	-56	-28	-1.413	-2.105
Portföy yatırımları	1.534	2.331	2.115	8.706
Diğer yatırımlar	-1.810	709	-262	2.558
b-Rezerv varlıklar(**)	-1.183	-8.605	-2.857	-25.128
D-Net hata ve noksan	198	-294	7.181	-1.799

(*) Döviz girişi yükümlülük artışı anlamına geldiği için negatif, çıkış ise yükümlülük azalışını gösterdiği için pozitif işaret alıyor.

(**) Eksisi, rezervden kullanımı, artışı rezerve ekleme yapıldığını gösteriyor.

KONUTTA SATIŞLAR DİP YAPTI, FAİZ İNDİRİMİ ŞART OLDU!

✓ **İpotekli ilk el konut satışı mayısta 3 binin de altında kaldı. Ne dersiniz, geçen yılki gibi "COVID-19 önlemi" olarak yeni bir ucuz kredi kampanyasının zamanı gelmedi mi!**

Geçen yıl tam bugünlerdi. COVID-19 etkisini iyiden iyiye hissettirmeye başlamıştı ve bu salgının ekonomik tahribatını azaltmak için tüm ülkeler önlem peşindeydi. Biz de gerekli adımları attık. Öncelikle ne yaptık; konut stoku epeyce büyümüşü, bu stoku eritmek, ekonomiye can suyu vermek için kamu bankaları eliyle çok düşük faizli kredi olanağını devreye soktuk. Öyle ki, sıfır konutlar için bir yılı ödemesiz bir kredi olanağı yarattık. Bakın o krediyi kullananlar ilk taksit ödemesini şimdi yapacaklar. Başka önlemler de aldık; örneğin uçak yolculuğunu teşvik için vergi avantajı gibi önlemler yürürlüğe koyduk. Gerçi daha sonra seyahat kısıtlaması getirdik ya, olsun!

“Bunların COVID-19’un ekonomide yaptığı tahribatı azaltmada nasıl bir etkisi oldu ki” diye düşünenlerdenseniz tabi ki haklısınız.

Kamu bankalarının kullandığı o yüzde 0.64 faizli, bir yılı ödemesiz 15 yıl vadeli kredi kimlere gitti, bu krediyi bir şekilde alıp başka amaçlarla kullananlar oldu mu, bilemeyiz. Hadi o da bir yana bu kredi gerçekten konut alımında kullanılmışsa bile pandeminin ekonomik yıkımına karşı nasıl bir işlev gördü, hepsi soru işareti olarak ortada kaldı.

Ama, eğer geçen yıl yapılan doğruysa, ki yapıldığına göre doğrudur, şimdi de konutta bir faiz indirimi beklememiz gerekir.

İlk el satış aynı düzeyde

TÜİK’in Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü kaynaklarına dayandırarak oluşturduğu verilere göre konut satış ve devri mayısta çok düşük gerçekleşti.

Satış-devir ayrımına ilişkin yaklaşımımızı bir kez daha vurgulayalım. Biz ilk el işlemler satış, ikinci el işlemleri ise devir olarak niteliyoruz. Çünkü konut sektörünü sürükleyen, harekete geçiren, stokların azalmasını sağlayan ilk el satışlardır, ikinci el devirler değil.

Bu açıklamadan sonra gelelim mayısın tablosuna...

Geçen ay ilk el satış 18 bin oldu, ikinci eldeki devir ise 41 bin düzeyinde gerçekleşti.

İlk el satışlar geçen yıla hemen hemen aynı. Geçen yıl mayısta yaklaşık 17 bin adetlik ilk el satış vardı.

İkinci el devirdeki artış ise biraz daha fazla. Geçen yıl mayıstak devir 34 bin düzeyinde oluşmuştu.

İpotekli satışlar dibe oturdu

Dedik ya konut kredisi faizine yeniden el atmak gerekir diye... Bu "ihtiyaç", şimdi aktaracağımız sayılarla kendini gösteriyor zaten.

Geçen yıl mayısta 6.231 olan ipotekli ilk el konut satışı bu yıl 2.956'da kaldı. İlk beş aydaki satış da 56 binden 21 bine indi.

Bir aydaki ipotekli ilk el satış yalnızca ama yalnızca 2.956! Son yıllara bakıyoruz; 3 binin altına üçüncü kez inilmiş.

En düşük ipotekli ilk el satış 2.490 adetle 2019 yılının temmuz ayında gerçekleşmiş.

İkinci en düşük satış 2.725 adetle 2018'nin kasımında.

Ve üçüncü en düşük satış da 2.956 ile bu yıl mayısta...

TÜFE yüzde 20'ye gidiyormuş, Yİ-ÜFE yüzde 40'a dayanmış, Merkez Bankası faizi yüzde 19'dan bir türlü aşağı düşürülemiyormuş; olsun! Şimdi konut kredisi faizlerini şöyle yine ödemesiz dönemli, yüzde 1'in altında bir düzeye çekmenin ve bunun için kamu bankalarını devreye sokmanın tam zamanıdır!

Esnaf mı, KOBİ'ler mi... Onlar da müteahhitlik yapsalardı...

Abdulkadir Selvi

HDP'de Akşener rahatsızlığı büyüyor

15 Haziran 2021

2023 seçimlerine 2 yıl var ama muhalefet cephesinde Cumhurbaşkanlığı mücadelesi kızıştı.

Üç ciddi sorun yaşanıyor.

- 1- Ortak cumhurbaşkanı adayı mı çıkarılacak?
- 2- Yoksa her parti kendi adayını mı çıkaracak?
- 3- HDP ortay aday projesinde yer alacak mı?

ORTAK ADAY DİYENLER

Millet ittifakı liderleri **Kılıçdaroğlu** ve **Akşener**'in eğilimi ortak aday çıkarılması yönünde. Ancak bu konuda henüz bir karar alınmadığı için, her parti kendi adayını çıkarsın tezi de geçerliliğini sürdürüyor.

ADAY ÇOKLUĞU

Millet ittifakının bir handikapını da cumhurbaşkanlığına aday olacak isimlerin çokluğu oluşturuyor.

CHP'liler **Kılıçdaroğlu**'nun, İyi Partililer **Akşener**'in adaylığını istiyor. Anketler ise **Ekrem İmamoğlu** ve **Mansur Yavaş**'ın adaylığını destekliyor.

LİDERLER Mİ, BAŞKANLAR MI?

Kılıçdaroğlu ve **Akşener**'in adaylığı masadaki önemini koruyor. Ancak iki liderin üzerinde ittifak sağlanamazsa **İmamoğlu** ve **Yavaş**'ın ortak adaylığı gündeme gelecek.

ADAYLIK MÜCADELESİ

Cumhurbaşkanı adayını belirleme sürecinde millet ittifakını kıran kırana bir mücadele bekliyor.

1- Öncelikle CHP ve İYİ Parti arasında **Kılıçdaroğlu** mu, **Akşener** mi mücadelesi yaşanacak.

2- İki lider olmadığı takdirde **İmamoğlu** ve **Yavaş** ismi gündeme gelecek.

3- İmamoğlu ve **Yavaş**'ın bir dönem daha belediye başkanlığı yapmasını isteyen **Kılıçdaroğlu** sürpriz bir isim gündeme getirebilir.

HDP'NİN RAHATSIZLIĞI

- **HDP** eş genel başkanları **Pervin Buldan** ve **Mithat Sancar**, 2023 seçimlerine ortak cumhurbaşkanı adayı ile gidilmesi önerisine destek vereceklerini açıkladı. Ancak HDP'nin uzattığı el havada kaldı. İYİ Parti Genel Başkanı **Meral Akşener**, HDP'nin ayrı bir aday çıkarmasını isterken, **Kılıçdaroğlu**'ndan da güçlü bir destek gelmedi.

MİTHAT SANCAR'IN TEPKİSİ

Akşener'in tavrı HDP'de rahatsızlık meydana getirdi. **Mithat Sancar**, “**Kimse HDP'yi siyasi olarak yok saymak gibi bir gaflete kapılmasın**” dedi.

DEMİRTAŞ DAHA SERT

HDP'de ciddi bir etkiye sahip olan **Selahattin Demirtaş** ise, “**Hiç kimse HDP'nin oylarını çantada keklik zannedip şu veya bu ittifakın altına otomatikman ekleyip toplama yaparak sonuç elde edeceğini düşünmesin**” dedi.

HDP BLÖF YAPMIYOR

Demirtaş, HDP'yi denklem dışında tutmaya çalışan **Meral Akşener**'e mesaj verirken, bunun bir blöf olmadığını hissettirdi. “**HDP, bu koşullarda hiçbir seçim ittifakının içinde olmadığını ve olmayacağını açıklarken son derece ciddi bir pozisyon almaktadır**” dedi.

Daha önce HDP'yi PKK'nın siyasi uzantısı olarak tanımlayan **Akşener** ile HDP arasındaki soğukluğun 2023 seçimlerine doğru tırmanması bekleniyor.

Çünkü **Akşener**, HDP'yi kırmızı çizgi olarak görüyor.

DEMİRTAŞ'IN UYARISI

Ama ilginç olanı, HDP de blöf yapmıyor. HDP'nin millet ittifakına girmek gibi bir ısrarı yok. Ama ortak aday konusunda da dışlanırsa, HDP kendi yolunda yürümekte kararlı.

Selahattin Demirtaş'ın “Şu iyice anlaşılmalıdır; biz bunca bedeli, mevcut iktidar zihniyetinin yerine bir benzeri gelsin diye ödemiyoruz. Kimse bizi iki kötü arasında tercihe zorlamaya kalkmasın” sözlerini iyi değerlendirmekte yarar var.

RECEP TAYYİP İSMİNİ KEMAL KILIÇDAROĞLU YAPMALI

CHP'nin Çankırı raporunda geçen, “Oğluma Recep Tayyip adını koymuştum, oğlumun adını değiştirmek istiyorum ama memurlar ‘Biz bu ismi değiştirsek tayinimizi çıkarırlar, o nedenle değiştiremeyiz’ diyorlar” ifadesi CHP'lileri heyecanlandırdı, bu ifade iki gazetenin manşetinde yer aldı.

CHP vatandaşların nabzını tutmak için 40 kişilik bir ekiple Çankırı'yı ziyaret etmiş.

Çankırı Cumhurbaşkanlığı seçiminde **Erdoğan'a** yüzde 76.34 oranında destek vermiş bir ilimiz. Rize'yle yarışıyorlar.

Ama AK Parti'nin ezici bir çoğunluğa sahip olduğu bir ilde CHP'nin heyet göndermesinde yanlış bir şey yok. Hatta doğru olanı yapmışlar. CHP'nin güçlü olduğu yerlere değil, hiç oy alamadığı yerlere gidip vatandaşla temas etmesi doğru bir davranış.

ÇERKEŞ'TE GEÇİYOR

CHP raporunda yer alan ifade Çerkeş'le ilgili bölümde yer alıyor.

Raporda bir kişi “Oğluma Recep Tayyip adını koymuştum. O zaman AK Partiliydim. Şimdi pişmanım. Oğlumun adını değiştirmek istiyorum ama memurlar ‘biz bu ismi değiştirsek tayinimizi çıkarırlar, o nedenle değiştiremeyiz’ diyorlar. Oğlumun adını bile bu dönemde değiştiremiyorum” diyor.

Haber öyle bir havada veriliyor ki, öyle bir baskı varmış ki, **Recep Tayyip** ismini değiştirmek bile mümkün değilmiş.

Öyle bir baskı varmış ki, memurlar bu ismi değiştirirsek bizi sürerler diye tir tir titriyormuş.

Peki öyleyse **Recep Tayyip Erdoğan** neden en çok hakarete maruz kalan cumhurbaşkanı oluyor?

HUKUKEN DOĞRU DEĞİL

Hadi isim değiştirme işinin nüfus memurunun inisiyatifiyle olmadığını, mahkeme yoluyla yapıldığını vatandaş bilmiyor. CHP de bilmiyor. **Erdoğan'a** düşmanlık olsun da ne olursa olsun diye bunu manşetine taşıyan gazeteler de bilmiyor mu?

Sadece isimlerde harf hatası varsa ya da genel ahlaka uygun olmayan, toplum tarafından gülünç karşılanan bir isimse bir defaya mahsus olmak üzere nüfus memurluklarında değiştiriliyor, yoksa mahkeme kararı gerekiyor.

SİSTEMDE BULUNAMADI

Dün hem Çankırı hem de Çerkeş'le telefon görüşmelerim oldu. Ne Çankırı'da ne de Çerkeş'te nüfus müdürlüklerine böyle bir başvuru yapılmamış.

Sistem tek tek kontrol edildi, sistemde böyle bir kayıt bulunamadı.

Bu arada Çerkeş'teki seçimi yüzde 60.44'le AK Parti'nin adayı **Hasan Sopacı** kazanmış. AK Parti'ye 3 bin 129 oy çıkarken CHP'ye 266 kişi oy vermiş. CHP heyetinin de oy verme imkânı olsa CHP, ilçede sıçrama yapacak durumda.

UYARILAR

CHP'nin Çankırı raporundaki bu ifade üzerinde neden bu kadar durdum?

- 1-** Tekrar ifade edeyim AK Parti'nin kalesi gibi görünen bir yere CHP'nin heyet göndermesi çok yerinde bir davranış.
- 2-** Ancak gidilen bölgenin nabzını tutmak yerine trollere malzeme olacak şeylerle raporlar tutulursa, CHP sadece kendini kandırılmış olur.
- 3-** Oğluna **Recep Tayyip** ismini veren vatandaşa bir öneride bulunacağım. AK Parti'yi tutarken **Recep Tayyip** ismini veriyor, AK Parti'den ayrıldıktan sonra oğlunun ismini değiştirmek istiyorsa zaten o ismi taşımaya layık değildir. Mahkeme kararına gerek kalmadan çocuğunun ismini **Kemal Kılıçdaroğlu** yapmalı.

HAYAL KIRIKLIĞI YAŞANMASIN

- 4-** CHP'ye yakın medya **Erdoğan** düşmanlığı olsun da ne olursa olsun diyerek her bulduğunu manşet yaparsa seçim gecesinde yine büyük bir hayal kırıklığı yaşanmasına neden olur. Bu da kulağınıza küpe olsun.

Esfender KORKMAZ

Dövizde spekülatif altyapı

15 Haziran 2021 Salı

Biden, Erdoğan görüşmesi, ABD ekonomisini, dolar endeksini etkilemez. Çünkü ABD ekonomisinin altyapısı sağlamdır. Engeller olmakla birlikte piyasa ekonomisi çalışıyor, rekabet şartları var. Bizde papazın hapsi, Biden'le görüşme, AB veya Rusya'nın bir kararı, hem ekonomik istikrarın artmasına hem de aynı paralelde kurun yükselmesine neden oluyor. Çünkü bizde ekonomi aşırı kırılgan ve finans altyapısı da bozuktur. Ayrıca iktisat politikalarında etkinlik yoktur.

Türkiye'de baştan beri, oligopol piyasa yapısı var, stokçuluk var, spekülatif boyutta sıcak para hareketleri oldu, başta kurumsal devlet olmak üzere yapısal sorunlar var. Yargıya siyasi müdahale ve başkanlık sistemi ile otokrasinin tırmanması için tuzu-biberi oldu.

Yeni liberal politikalar, dalgalı kur politikası ve özellikle planlamanın rafa kaldırılması Türkiye'nin bu yapısı içinde istikrar getirmedir.

Finans sektörü-reel sektör dengesi bozuldu. Finans altyapısı da bozuldu.

1. Cari açık devam ediyor.

Dört aylık cari açık 9 milyar 576 milyon dolar oldu. 2021 yılında 30 milyar dolar olur. Buna karşılık başta turizm gelirleri olmak üzere döviz gelirleri düşük kalıyor.

2. Doğrudan yabancı yatırım sermayesi girmiyor.

Bu sene ilk dört ayda yalnızca bir milyar 143 milyon dolar doğrudan yabancı sermaye girişi oldu. Bunun bir milyar 174 milyon doları gayrimenkul satışlarından geldiği için fiziki yatırımlar ve hazır şirketleri satın almak için sermaye girişi eksi oldu. Yani sermaye çıkışı oldu.

Doğrudan yabancı yatırım sermayesi girişi uzun dönemli ve kalıcı olduğu için dış borçların ödenmesinde etkili bir finansman aracıdır.

3. Yabancı sermaye borsadan çıkıyor.

2020 ilk 4 ayında portföy yatırımlarında net çıkış 8 milyar 706 milyon dolar olmuştu. Bu sene de 2 milyar 115 milyon dolar çıkış oldu.

4. Türkiye geçen sene ve bu sene ilk dört ayda, net dış borç ödeyen ekonomi oldu.

Faiz yükünden kurtulmamız için bu olumlu bir süreçtir. Buna karşılık döviz talebini artırdığı ve kur artışına neden olduğundan olumsuz bir sonucu da var. Dahası net dış borç ödememiz, kaynak kaybına neden oldu.

ÖDEMELER

5. Yine ilk dört ayda **net hata ve noksan** kaleminden 7 milyar 181 milyon dolar kaynağı belirsiz döviz girişi oldu, Merkez Bankası rezervleri de 2 milyar 287 milyon dolar azaldı.

6. Nisan ayında Merkez Bankası net rezervleri eksi 39 milyar 842 milyon dolar oldu.

Merkez Bankası rezervlerinin erimesinde cari açık etkili olmakla birlikte, bizde özellikle Merkez Bankası'na müdahale edilmesi ve rezervlerin hazine ve kamu bankaları aracılığı ile satılması sorunu daha etkili oldu. (Aşağıdaki tablo.)

OCAK-NİSAN ÖDEMELER DENGESİ (MİLYON DOLAR)		
	2020	2021
CARİ AÇIK	14 154	9 576
DIŞ TİCARET AÇIĞI	13 461	8 491
DOĞRUDAN YATIRIMLAR(GAYRİMENKUL DAHİL) NET GİRİŞ	2 115	1 143
GAYRİMENKUL GİRİŞ	1 379	1 741
PORTFÖY YATIRIMLARI NET ÇIKIŞ	8 706	2 115
YURTDIŞI TAHVİL İHRAÇ NET GERİ ÖDEME	1 308	822
YURTDIŞI KREDİLERİ NET GERİ ÖDEME BANKALAR		
1)GERİ ÖDEME BANKALAR	3 096	568
2)GENEL HÜKÜMET	97	363
NET HATA VE NOKSAN	-1 799	7 181
REZERV VARLIKLARDA AZALMA	25 128	2 287
NET HATA VE NOKSAN	-1 799	7 181

KAYNAK: MERKEZ BANKASI

NİSAN

Sonuç; ekonomide kırılganlık, finansal piyasalarında ve döviz piyasalarında manipülasyon sürdükçe istikrar sağlanamaz. Bu nedenle Biden-Erdoğan

görüşmesi veya benzer etkiler geçicidir. Temelde bu piyasalarda istikrar sorunu devam edecektir. Belki daha önemli bir sorun; evet manipülasyon var ve fakat içeriden mi, dışarıdan mı, yoksa her ikisi birlikte mi yapıyor? Bunları da zamanla öğreniriz.

NİSAN AYI MB REZERVLERİ	
	2021
A)RESMİ REZERVLER	87.969
1. DÖVİZ	45.466
2.ALTIN	40.936
3.İMF +SDR	1.567
B) MB YÜKÜMLÜLÜKLERİ	-127.811
1.DÖVİZ KREDİLERİ	-27.019
2.FORWART + FUTUR	-55.083
3. ŞARTA BAĞLI YÜKÜMLÜLÜKLER	-45.709
C)NET REZERV	-39.842

İbrahim Kahveci

Neden altın alıyoruz?

Ak Parti iktidara gelmeden önce ülkede altın ithalatı veya ihracatı öyle büyük meblağ tutmuyordu. Mesela 2000 yılında ihracat yok denecek seviyede iken ithalat ise sadece 10 milyon dolar civarındaydı. 2001 krizinde altın ithalatı 989 milyon dolar ile dikkat çekmeye başladı. Ve sonraki yıllarda nerede ise sürekli arttı.

2003 yılında AK Parti'nin ilk yılı dolarken altın ithalatı 2 milyar 598 milyon dolara ulaşırken, ihracat sadece 76 milyon dolar seviyesinde kalıyordu.

2004 yılında artık altın ithalatı gibi ihracatı da dikkat çekmeye başladı. Artık ihracatımız da milyar doları geçiyordu.

Nitekim 2003-2016 sonuna kadar olan sürede;

Toplam altın ithalatı: 79 milyar 269 milyon dolara ulaşırken

Toplam altın ihracatı: 64 milyar 222 milyon dolara çıktı.

Toplam 14 yılda net altın ithalatımız 15 milyar 047 milyon dolar oldu. Kabaca yıllık net altın ithalatımız 1,1 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti.

Burada bir noktayı daha belirtmemiz gerekiyor: 2010 sonrası yıllık bazda bazen aşırı ithalat olurken, hemen ertesi yıl ise telafi edici bir ihracat gerçekleşiyordu. Mesela 2012 yılında altın ihracatı 16,3 milyar dolarken ithalat 8,5 milyar dolardı. Ama 2013 yılında bu sefer altın ihracatı 3,3 milyar dolarda kalırken, ithalat 15,2 milyar dolara yükseliyordu.

BAŞKANLIK SİSTEMİ ALTINI GETİRDİ

2003-2016 yıllarında toplam 79,3 milyar dolar ithalat ve 64,2 milyar dolar altın ithal eden Türkiye, yıllık net 1,1 milyar dolar altın almış oldu. Ama iş Başkanlık referandumunu sonrası değişti.

2017-2021* (ilk 4 ay) döneminde ise ülkemiz toplam 67 milyar 757 milyon dolarlık altın ithal etti. Aynı süre toplamında da sadece 15 milyar 368 milyon dolarlık altın

15.06.2021

ihracatı gerçekleşti. Böylece net altın ithalatımız 4 yıl 4 ayda 52 milyar 389 milyon dolara çıktı.

İsterseniz bunu daha net anlamak açısından aylık olarak verelim:

Türkiye'nin 2003-2016 döneminde aylık net altın ithalatı 89,5 milyon dolarda kaldı.

Oysa Başkanlık Sistemi referandumda kabul edilmesinin ardından aylık net altın ithalatımız 1 milyar dolara çıktı.

ALTIN	İTHALAT	İHRACAT
2021*	3.425	1.395
2020	25.184	2.780
2019	11.269	2.001
2018	11.302	2.587
2017	16.577	6.605
Toplam	67.757	15.368

Acaba ne oldu da Türk Halkı altın yatırımını bu derece artırdı?

Mesela 2010-2016 arasında dış ticarete İran faktörü ile BAE, İngiltere, Türkiye üçgeninde bir altın ticareti vardı. Ülkede net kalan altın ise 2003-2016 arasında sadece 15,2 milyar dolardı. Ama Başkanlık Sistemi geldikten sonra nerede ise her ay 1 milyar dolarlık net altın alımı gerçekleşti.

Şimdi burada şahsi düşüncemi ifade edeceğim.

15.06.2021

Ülkemiz kripto para piyasasında dünyada dördüncü hacim büyüklüğünde işlem yapıyor. Oysa ekonomik olarak bizden çok daha güçlü ve zengin ülkelerde bile bu hacim bizim gerimizde.

Acaba neden bu derece finansal kumar oynayan bir toplum olduk? Ya da neden yatırım aracı arayışımız sürekli farklı yollara sapıyor?

Bu tablo tek bir ana nedenle izah edilebilir düşüncesindeyim: Ekonomiye olan güven kaybı sonuç olarak reel yatırım isteğini bitirme noktasına getirdi. Sermayesi olanların reel yatırım yerine alternatif kazanç olarak finansal yatırım arayışına girdiklerini söyleyebiliriz.

Altın ise başka bir neden daha barındırıyor olabilir. O neden ise kayıt dışına çıkış alanı olabilir. Düşünsenize bankadaki dövizlerinizin bile size tekrar satıldığı bir yerde neden kayıtlı yatırıma gideceksiniz ki?

Sonuç ortada. Farklı düşünceleriniz olabilir ama sonuç değişmiyor. 4 yıl 4 ayda 52,4 milyar dolarlık altın ithal etmişiz.

Acaba bu altınlar nerede? İşte bir başka soru da aslında burasıdır.

Her kazma vurulduğunda altın bulduklarını açıklayan TMSF şirketleri bile altın talebine yetişemiyorsa burada başka nedenler de var demektir. İşte biz de o nedenler konusunda kafa yormaya devam edeceğiz.

15 Haziran 2021, Salı

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Cumhurbaşkanı Erdoğan, ittifak masalının anlatım biçimini değiştirdi

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, Türkiye'de iktidar olduğundan beri siyaset masalının anlatım biçimi değişti. Eskiden masalın anlatımına "**Az gittik uz gittik, dere tepe düz gittik**" diye başlanırdı. Sonra da "**Dönüp baktık ki bir arpa boyu yol gitmişiz**" denirdi.

Komünizme alternatif darbecilik

Aslında "**Türk-Amerikan ittifakı**" denilen masalın anlatım biçimiydi bu... Amerika; Türkiye ve Yunanistan komünist olmasınlar diye Truman Doktrini diye bir şey uydurmuştu. Sonuçta komünist olmadık ama darbeci oluverdik. Amerikan demokrasisiyle iktidar olan **Adnan Menderes**'i de idam ettik. Arkasından darbeler darbeleri kovaladı. "**Bizim çocuklar**" görevlerini hep yerine getirdiler.

Her şey değişti

Bu iş 15 Temmuz 2016'da iyice çığırından çıkmıştı. İşte o gün Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, halkı ülkenin kaderine sahip çıkmaya çağırdı ve süreç de değişiverdi. Ama değişmeyenler de vardı. Örneğin, FETÖ'yü Amerika destekliyordu. Örneğin, PKK/PYD'yi Amerika silahlandırıyor. Bunun üzerine Cumhurbaşkanı **Erdoğan** yeni ittifaklar oluşturdu. Artık Washington'daki o yüce kişinin sözü Türkiye'ye geçmiyordu.

Oyun bitti

Şimdi Brüksel'de sahnelenen oyun, eskisinden çok farklı geliyor. Acaba işin çapının bu ölçüde değiştiğini başta CHP olmak üzere muhalefet partileri de anladılar mı? Yoksa hâlâ "Gerekirse darbe de olabilir" diyerek vakit mi geçiriyorlar. Önemli olan şu ki, biz seçmenler olarak dönen dolapları çok iyi anladık.